

לקוטי תורה

עם ביאורי
הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ

פרשת ראה

תשפ"ה

ד"ה "אני לדודי ודודי לי"

לקוטי תורה ראה, דף לב עמודה א

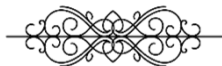
לומדים יקרים,

השבוע מתפרסם הביאור לד"ה "אני לדודי ודודי לי" לפרשת ראה, שכבר התפרסם בעבר. כרגיל, בנוסף לחוברת על פרשת השבוע מתפרסמת חוברת בשיעורי חסידות של הרב, והשבוע מתפרסם חציו הראשון של הביאור על ד"ה "להבין ענין חטא אדם הראשון" מספר 'אתהלך - לאזניא'.

תוכן העניינים

- 3.....אלול וחגי תשרי
- 5.....אלול: המלך בשדה
- 7.....הארץ פנים בפנים
- 10.....ישראל - הניצוץ האלוקי שבנפש
- 11.....ביטול ומסירות נפש
- 14.....עיר, שדה ומדבר
- 15.....ובקשתם משם
- 19.....וישב אל ה' וירחמהו
- 20.....ברחמין הרבים רחם עלינו
- 24.....סיגופים ותעניות
- 25.....כלים לאור ה' - תורת חיים ואהבת חסד
- 27.....סיכום

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת אחי האהוב ינון פליישמן, שנפל במלחמה

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

מורנו ורבנו הגדול אשר מימיו אנו שותים

הרב עדין בן אברהם משה אבן ישראל (שטיינזלץ) זצ"ל

להקדשת החוברות לעילוי נשמת יקיריכם התקשרו: 052-886-8823

א. "אני לדודי ודודי לי", ראשי תיבות אלו"ל. והענין, כי באלול מתחיל בחינת "אני לדודי", דהיינו בחינת "אתערותא דלתתא", עד ראש השנה ויום הכפורים, שהם בחינת המשכת אלוקותו יתברך למטה, בבחינת התגלות. כמו שכתוב: "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני", שמראש השנה עד יום הכפורים הוא בחינת "שמאלו", בחינת יראה, לפי שאז הוא זמן התגלות מלכותו יתברך. ולכן קוראין לו: "המלך", כי "מלכותך מלכות כל עולמים",

אלול וחגי תשרי

מלכות שמים, אבל בכל אופן – וכאן הדגש – יש התגלות של מעלה, כלומר יש נתינה שבאה מלמעלה, אמנם 'שמאלו' – אבל השמאל שלו.

בבחינה של חודש אלול, שהיא בחינה של 'אני לדודי' – אני הוא זה שפועל, שהולך ומתקרב, שפועל בכל מה שצריך לפעול. לעומת זאת, החלק השני הוא 'דודי לי', בהתגלות שלו, והיא מתחילה קודם ב'שמאלו תחת לראשי' ואחר כך 'ימינו תחבקני'. 'שמאלו תחת לראשי' מתחיל בראש השנה והוא קשור בעניין של "ראשי" – ראש השנה; 'ימינו תחבקני' הוא בחינה של מה שבא אחרי יום הכיפורים, שהוא בחינה של התגלות החסד עד לבחינת הסוכה. ואם להקדים את המאוחר, אז מדוע הסוכה היא בחינת 'ימינו תחבקני'? מעבר לעניין שחג הסוכות הוא זמן של התגלות החסד, התגלות האהבה, בחינת 'זמן שמחתנו', הסוכה בעצמה בנויה בבחינה של 'ימינו תחבקני'. משום שחובת הסוכה היא שיהיו לה שלוש דפנות – "שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח". כך שיוצא שבסך הכל זה תבנית של חיבוק – שני החלקים של היד והטפח שמחזיק אותו; ובבחינה זו כשאני נכנס לסוכה, אני נכנס כביכול לתוך החיבוק האלוקי.

א. "אני לדודי ודודי לי" (שיר השירים ו, ג) – ראשי תיבות אלו"ל. והענין, כי באלול מתחיל בחינת "אני לדודי". 'אני לדודי ודודי לי' זה בעצם לא רק באלול, אלא בכל פרשת הימים הנוראים. הפרשה הזו מתחלקת לשתי תנועות: אחת היא 'אני לדודי', והשנייה היא 'דודי לי'; 'אני לדודי' – הוא בחודש אלול, ו'דודי לי' – הוא אחר כך.

דהיינו, בחינת "אתערותא דלתתא", בחודש אלול יש 'אני לדודי', התעוררות של מטה, לאמור, התנועה של האדם כלפי הקב"ה; זה עניינו של חודש אלול. עד ראש השנה ויום הכפורים, שהם בחינת המשכת אלוקותו יתברך למטה, בבחינת התגלות. ואז מתחיל החלק השני של אותה משוואה – העניין של 'דודי לי'. כמו שכתוב: "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני" (שיר השירים ב, ו) – שמראש השנה עד יום הכפורים הוא בחינת "שמאלו", בחינת יראה, לפי שאז הוא זמן התגלות מלכותו יתברך. ולכן, בימים הללו שהם 'שמאלו תחת לראשי' – קוראין לו: "המלך", כי "מלכותך מלכות כל עולמים" (תהילים קמה, יג), ושם יש התגלות המלכות האלוקית, שבצד מסוים יש בה גם את בחינת האימה, היראה וקבלת עול

פירוש: שאפילו בעולמות הנעלמים תפול עליהם אימת המלך ופחדו, ומזה נמשך גם למטה על כללות נשמות ישראל לקבל עול מלכות שמים עליהם, ותהיה יראתו על פניהם כל השנה. כי יראת ה' ואהבתו אינו עשויה ונטוע בלב האדם מכח עצמו, כי אם מכח ההארה הנמשך עליו מלמעלה בעת זמן התגלותו, דהיינו בראש השנה בחינת היראה, וזהו בחינת 'ודודי לי'. רק שצריך תחלה לעורר את האהבה ויראה, על ידי אתערותא דלתתא שהיא באלול.

לעצמנו שיש קהל גדול מאוד שעומד בקבוצה גדולה לקבל את פני המלך. משום שהקהל הוא כל כך גדול, רק חלק קטן מהאנשים רואה באמת את המלך, הרוב הגדול של האנשים אינם יכולים לראות, הם נמצאים רחוק מדי. אלא מה? מכיוון שהראשונים רואים שהמלך מגיע אז יש גלים שעוברים בתוך כל הקהל כולו, וכל הקהל יודע שהמלך הגיע. באותה בחינה, מכיוון ש'מלכותך מלכות כל עולמים' וכל העולמות קשורים זה בזה, ויש להם מגעים אחד עם השני - מכוח התגלות המלכות בעולמות עליונים, יש גם התגלות של המלכות בתוך העולם הזה שלנו, ומכוח זה היא גם מגיעה ונותנת יראה בנשמות ישראל.

כי יראת ה' ואהבתו אינו עשויה ונטוע בלב האדם מכח עצמו, כי אם מכח ההארה הנמשך עליו מלמעלה בעת זמן התגלותו. יש יראת ה' שהאדם מגיע אליה מכוח עצמו, מכוח רצונו, מכוח רצייתו, ובצד הזה האדם מגיע למה שהוא מגיע, לדרגות שאליהן הוא יכול להגיע, אך מעבר לזה האדם אינו יכול להגיע. אבל יש יראה אמיתית, תחושה אמיתית, אהבה אמיתית - ואלו באות לו לאדם מבחינה מסוימת כמתנות; לא כדברים שהוא רוחש לעצמו - ידיעה או השגה או השכלה

אם כן, 'שמאלו תחת לראשי' זה ראש השנה עד יום הכיפורים, 'וימינו תחבקני' זה הלאה מכך.

מה יש בבחינה של ראש השנה? את העניין של התגלות המלכות האלוקית, 'מלכותך מלכות כל עולמים'. "כל עולמים" - פירוש: שאפילו בעולמות הנעלמים תפול עליהם אימת המלך ופחדו, ומזה נמשך גם למטה, על כללות נשמות ישראל, לקבל עול מלכות שמים עליהם, ותהיה יראתו על פניהם כל השנה, מכוח זה של היראה שבאה מלמעלה.

הוא מסביר קצת מהו הצד של היראה או הכוח של היראה שבא בראש השנה: בראש השנה מתגלה המלכות האלוקית, גם אם בראש השנה אינני רואה את המלכות האלוקית, ומה שאני רואה הוא שעולם כמנהגו נוהג. לצער הלב, השמים שאנו רואים בראש השנה נראים בערך כמו השמים של ערב ראש השנה, הם אינם נראים אחרת; אבל כיוון שלמעלה, בעולם עליון יותר, יש התגלות המלכות, ובהתגלות זו הם רואים את המלכות האלוקית - משום כך יש רעידה כללית בכל העולמות שמשפיעה גם על מקור נפשנו שלנו, וגם על נפשנו המתגלה, כך שאנו מבינים את העניין של המלכות. אם להביא לדבר הזה מעין דוגמא: נתאר

האתערותא דלעילא. אפשר לראות את הדבר בכל מיני מצבים ועניינים, לדוגמא, ככל שיש נכונות נפשית לשמוע - כך אפשר לשמוע. מי שהנכונות הנפשית שלו במדרגת אפס, כמעט שום דבר אינו יכול לפעול עליו; ולהיפך, כאשר יש נכונות נפשית גבוהה מאוד, אפשר שבהתעוררות או בנתינה אובייקטיבית קטנה יחסית תהיה פעולה גדולה.

באותה בחינה דיברו על הנס של אסוך השמן של הנביא אלישע - הנביא יכול לעשות שהשמן יזרום ללא הפסק, אבל את הכלים צריכים להביא מהבית. השמן הזה אינו נשפך סתם, אלא הוא מגיע לתוך כלי. מכיוון שהוא נס ולא תעלול מכני, לכן ההשפעה נעשית לפי הקבלה, וכאשר אין מקבל אין גם נותן. לכן העניין הזה של האתערותא דלתתא היא בעצם שהאדם מכין את עצמו ליראה, לאהבה, למעמד הר סיני, לשמוע דברים. החלק של האימה ויראה הרטט והזיע הוא חלק מהותי של הקבלה, למרות שאין בו שום דבר. וזה נכון בכל המדרגות של יחסי "משפיע" ו"מקבל", בגשמיות כמו ברוחניות - הם תלויים אחד בשני בגבול הזה.

לפעמים קורה, לעיתים רחוקות ולא רגילות, שיש אתערותא דלעילא שכופה את עצמה עד כדי כך שהיא יוצרת אחר כך אתערותא דלתתא, אבל גם אז - הקבלה תהיה לפי ערך האתערותא דלתתא, לפי ערך הכלי יהיה אפשר לקבל. פעמים שיש בחינה של כפייה, בחינה של השפעה כל כך חזקה עד שהיא יוצרת את ההכנה לאחר מעשה, אבל בלי הכנה של המקבל אין משמעות לאתערותא דלעילא; כי, כפי

שהוא רוחש לעצמו - אלא כמתנות. אפשר לקרוא פ.

וזה שהוא מקבל אותן אפריורית, הן באות בתוכו כנתון של המציאות.

דהיינו, העניין של הנתינה הזו, בא בראש השנה ובהמשך לזה, בחינת מתנת היראה והאהבה. וזהו בחינת 'ודודי לי'. הוא האריך קצת בזה, למרות שזה לא עיקר עניינו, מהי הבחינה של 'ודודי לי'? בחינת ההתגלות האלוקית שבאה מלמעלה למטה.

אלול: המלך בשדה

רק שצריך תחלה לעורר את האהבה ויראה, על ידי אתערותא דלתתא - שהיא באלול. כדי להגיע לאהבה ויראה אני צריך לעורר את האהבה ויראה בחודש אלול באתערותא דלתתא, ואף על פי שאתערותא דלתתא אינה מגיעה לאותן המדרגות שאפשר להגיע באתערותא דלעילא, - בכל אופן אני צריך את ההכנה הזו, כדי שאני אוכל להיות כלי לקבל את ההשפעה העליונה. הדבר הזה בכללו נכון בהרבה מאד דרגות, ובכל דרגה של השפעה ונתינה, בגשמיות כמו ברוחניות. למרות שיש נתינה אובייקטיבית שהיא נתינה של מעלה, כדי שהנתינה הזו תהיה בעלת משמעות היא דורשת להכין את כלי הקיבול. כאשר אין כלי קיבול מוכן, או כאשר כלי הקיבול פגום - גם כאשר באה נתינה, היא מאבדת את משמעותה. הנתינה קיימת אבל היא חסרת משמעות לגמרי או בחלקה הגדול. לשם כך דרושה קודם כל אתערותא דלתתא, שהיא הכנת הלב והנפש לעניין הזה, כדי לקבל את

והנה נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים. ולהבין זה, כי למה הם ימות החול ואינם יום טוב כמו שבתות ויום טוב, שבהם התגלות אלוקות בחינת הארת אלוקותו יתברך? ובפרט בעת וזמן י"ג מדות, שהם הארת העליונות מאד, והם מתגלים ביום הכיפורים. ובודאי יש הפרש גדול בין יום הכפורים ובין אלול. אך הנה יובן על פי משל, למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאיין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואחר כך, בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כי אם ברשות, ואף גם זאת – המובחרים שבעם ויחידי סגולה.

וכך הענין על דרך משל: בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו יתברך בשדה. כי הנה כתיב: "יאר ה' פניו אליך", שהוא ענין הארת י"ג מדות, שיהיה פנים

יום שלא אוכלים ולא שותים ויושבים כל הזמן ומתפללים. בחודש אלול לכאורה היו צריכים להיות כל הדברים הללו, ובכל זאת: ובודאי יש הפרש גדול בין יום הכפורים ובין אלול. אם חודש אלול הוא הזמן של התגלות י"ג מידות הרחמים - מדוע לא עושים את החודש הזה ליום טוב?

זה עוד יותר בולט למנהג האשכנזים לפיו מתחילים לומר את הסליחות בערך שבוע לפני ראש השנה. אמנם, גם לפי המנהג הזה, רוב חודש אלול יש בו איזה שהם סימנים של יחוד, אבל סימנים מאד קלושים: נהוג בכל ישראל שאומרים "לדוד ה' אורי וישעי" (תהילים כז, א), ותוקעים בשופר בבוקר - ובכל זאת, חודש אלול אינו נראה חודש אחר. לעומת זאת למנהג הספרדים ושאר העדות, שאומרים סליחות מראש חודש אלול ואומרים גם כן י"ג מידות - לפחות יש הרגשה של ייחוד של חודש אלול.

אם כן, חודש אלול הוא ימים של חול, למרות שיש בהם התגלות של י"ג מידות. אך הנה יובן על פי משל: למלך,

שהוא אומר כאן, אי אפשר שתהיה נתינה של אמת בלי שיהיה מקבל. כאשר אין מקבל - אין נתינה, יש רק חצי מעשה; כדי שתוכל להיות נתינה צריך שיהיה מישהו שיהיה בבחינת כלי לקבלה. זו היא האתערותא דלתתא. צריך האדם להכין את עצמו לקראת היראה ולקראת האהבה, ואם הוא אינו מכין את עצמו - גם אם הוא יושפע שפע רב ממרום, הוא לא יראה ולא יחוש שום דבר, או שהוא יחוש רק בחלק קטן ממה שהוא יכול היה לחוש.

והנה נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים, ככה מובא בכל מיני מקומות. ולהבין זה, אם כך הוא, כי למה הם ימות החול ואינם יום טוב כמו שבתות ויום טוב, שבהם התגלות אלוקות בחינת הארת אלוקותו יתברך? ובפרט בעת וזמן י"ג מדות, שהם הארת העליונות מאד, והם מתגלים ביום הכיפורים. בעצם ההתגלות של י"ג מידות שייכת בעיקר ביום הכפורים. ביום הכפורים, כשיש התגלות י"ג מידות - עושים אותו יום צום, היום הגדול, היום הנורא, יום צומא רבא,

ולראות אותו, וכולם באים לראות. בזמן זה המלך הוא כאילו גלוי וחשוף לעיני כל, ומצד שני, החשיפה הזו גם אינה קובעת יחסים של שיחה - אני מצידי צועק 'יחי המלך', והמלך מחייך לכולם כאחד. לעומת זאת, כשיש פגישה עם המלך בהיכל, הפגישה היא ממין אחר, יותר קרובה ואינטימית, ובפגישה הזו אני יכול לבקש דבר באופן הרבה יותר ספציפי, אלא שכאמור, כדי להגיע אליה אני צריך לעשות הכנות.

ההתגלות של חודש אלול היא כאילו בדיפוזיה, ולכן הימים הללו הם ימי חול. אמנם, כל אחד מקבל את האפשרות לרוץ אחרי המלך ולדבר איתו, אבל העניין של הגילוי של מחילת העוונות וכפרת החטאים שביום הכיפורים, שמתייחס לאדם המסוים - הוא אינו נמצא בחודש אלול, מפני שכאן יש רק 'המלך בשדה'. צריך לזכור שלפי זה, המלך בשדה הוא לא רק המלך בגילוי, אלא גם המלך באופן אחר של התגלותו, פחות מחייב ופחות נותן. אני יכול לעשות ראיון עם המלך בהיכלו, ואני יכול לראות את המלך בשדה. המלך שאני רואה הוא אותו מלך, והראייה שאני רואה היא אותה ראייה, אבל הפגישה היא לא אותה פגישה - הפגישה שבחודש אלול היא פגישה ממין אחר עם הקב"ה.

הארת פנים בפנים

כי הנה כתיב: "יאר ה' פניו אליך" (במדבר ו, כה), שהוא ענין הארת "ג מדות, שיהיה

שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה. ואז, כשהמלך בשדה, רשאים כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואחר כך, בבואו להיכל מלכותו, אז כל המצב הזה משתנה בבת אחת - אין נכנסים כי אם ברשות, ואף גם זאת - המובחרים שבעם, ויחידי סגולה.

כשהמלך בהיכלו, מי יכול להיכנס אל המלך? אל המלך אי אפשר להיכנס לראות אותו מי שרוצה ואיך שהוא רוצה, אלא רק צריך לבקש רשות, וגם אחרי בקשת הרשות, לא מרשים לכל אחד, אלא דורשים לצורך זה אנשים מיוחדים שהם מרואי פני המלך. אבל כשהמלך בשדה - כל אחד מסתכל, וכל אחד אומר שלום. לכאורה המלך הוא אותו מלך, אבל יש הבדל בין ההתגלות של מלך בשדה וההתגלות של מלך בהיכל. כשהמלך נמצא בהיכל הוא מופיע באופן אחד, וכשהוא נמצא בשדה הוא מופיע באופן אחר; בשדה אפשר לראות אותו.

וכך הענין על דרך משל: בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו יתברך בשדה. חודש אלול זה סוג של פגישה של מלך בשדה, אז פוגשים את הקב"ה בשדה. אפשר לקרוא לזה 'פגישה לא פורמאלית' - אף על פי שהמלך הוא אותו מלך, הפגישה היא ממין אחר.

אחד הדברים שמופיע בעניין של המלך בהיכל לעומת המלך בשדה הוא, שכשהמלך בשדה כל אחד יכול לבוא

בפנים. דהיינו שיאיר גילוי פנימיות רצונו יתברך למקור נשמות ישראל, על ידי שיהיה עיקר פנימיות רצונו אליו יתברך, לדבקה בו בלב ונפש, מעומקא דליבא, במסירות נפש, כמו שנתבאר במקום אחר.

שומע כל מילה שאומרים, כל מילה עוברת איזה שהוא סינון רגיל וההתייחסות רגילה. יכול להיות שבתוך כדי רגע משהו מתחיל לעניין אותי, אז אני מפנה אליו את פניי, בונה יחס לגמרי אחר - יחס של פנים, ובאותה שעה אני מקשיב באופן אחר לגמרי.

כשיש שיחה בין שני אנשים, הרבה פעמים האנשים עושים סיבובים במשך כל הזמן: אנשים מסתובבים פנים ואחור הרבה פעמים, ולא פעם כשיש אצל אחד פנים אז יש אצל השני אחור, ולהיפך. כל אחד יכול לדעת, החל משני אנשים שמשוחחים ועד שני בני זוג, שהפגישה הזו של פנים בפנים - ששני הצדדים נמצאים בבחינת פנים, ששניהם נמצאים באותו אופן של הקשבה גמורה, או של נתינה וקבלה שבנויים בשלימות - היא פגישה לא כל כך מצויה, בדרך כלל יש פניות.

מעין הדבר הזה יש כשהקב"ה פונה למשה רבינו בהתגלות בסנה, כשה' קורא אליו כתוב: "ויסתר משה פניו" - שזו לא רק הסתרת פנים אלא גם הכניעה של משה. בהתגלות בסנה ה' פונה למשה בהצעה, ומשה מנסה ככל האפשר להתחמק, הוא אומר: 'תודה רבה, תודה על הכבוד, על הזכייה, זה היה לי נחמד מאוד וכו' וכו', אבל - שלח נא ביד תשלח'. יש פגישה אחרת, בנקרת הצור שבה משה אומר: "הראני נא את כבודך" (שמות לג, יח) - לא די לי שאני אמלא תפקיד, אלא אני רוצה להגיע להיכרות - ואז המדרש אומר,

פנים בפנים. דהיינו, שיאיר גילוי פנימיות רצונו יתברך למקור נשמות ישראל, על ידי שיהיה עיקר פנימיות רצונו אליו יתברך, לדבקה בו בלב ונפש, מעומקא דליבא, במסירות נפש, כמו שנתבאר במקום אחר. כשאנו אומרים 'אר ה' פניו אליך', אז כדי לקבל את ההארה הזו בשלימות, גם המקבל צריך להיות פנים בפנים. כדי לקבל את הארת הפנים אני צריך גם כן לעמוד אל מול המלך בְּפָנָי. מהם הפנים שלי? הפנים שלי הם לא באיזה צד אני פונה, משום שההבחנה של פנים-אחור אינה הבחנה של כיוונים, אלא הבחנה של מהויות. זו הבחנה של מה שאנו היינו קוראים לו: 'פנימי-חיצוני' - לא מבחינת המקום אלא מבחינת ההתייחסות. כל יחס בבחינת 'פנים' פירושו: יחס שבא מתודעה גמורה, מלב שלם, מהתייחסות מלאה. התייחסות בבחינת 'אחור' היא התייחסות שקיימת אבל היא מכנית, לא גמורה, לא שלימה, לא בנויה בעומק הלב וכיוצא בזה. אני יכול לשנות יחסים של פנים ואחור, ואיני צריך להסתובב בשביל זה. אני יכול לשבת במקום ולשוחח עם אדם, ובאופן מטאפורי אבל מאוד ברור, אני יכול באמצע השיחה לעשות את הסיבוב הזה. אני פוגש משהו, וזו פגישה שאני חייב לעשות אותה מאיזו שהיא סיבה, ואז היחסים שלי אליו הם בבחינת אחור - הוא נמצא ואני מגיב 'בבחינת אחור': אני שומע כל דבר, אבל אינני מקשיב יתר על המידה. אף על פי שאני

של אחוריים. יכול להיות בן אדם, שלא רק שהוא קם להתפלל כל יום - אלא הוא קם להתפלל כותיקין כל יום, הוא קופץ מהמיטה הנוחה שלו ורץ להתפלל - ואף על פי כן הוא יכול להיות עדיין בבחינת אחוריים; אז למה הוא רץ? הוא רץ מפני שהוא יודע שכך זה חשוב, אבל אילו היו נותנים לו איזשהו היתר לעשות מה שליבו חפץ - הוא היה נשאר במיטה. הוא עושה את הדברים מפני שהוא צריך לעשות אותם, מפני שהוא יודע שראוי לעשות אותם - אבל לא מפני שהוא רוצה לעשות אותם בעצמו. קורה שמישהו קם בבוקר ורץ לעשות דבר שבאמת מתחשק לו לעשות. לפעמים רואים את זה על ילדים (אם כי, לא כל הילדים שווים בזה): הילד קם כל בוקר והולך לבית הספר - הוא קם ורץ לבית הספר, אבל יש גם ימים שבהם הוא קם ורץ לטיול. אף על פי שבשני המקרים הוא קם ורץ, יש הבדל בין הקימות והריצות, שהוא ההבדל של 'פנים ואחור'. ההבדל הזה הוא לא במה אני עושה, אלא באיך אני מתייחס, מה פנימיות הרצון שיש בנקודה מסוימת. אדם יכול לעשות את כל הדברים כולם, ולא סתם לעשות אותם אלא לעשות אותם בהידור - ועדיין זה לא יהיה בפנימיות רצונו, ולדבקה בו בלב ונפש, בעומקא דליבא במסירות נפש. הכל ישנו אבל אני עושה את זה מפני שכך צריך לעשות. יש מערכות גדולות של יחסים שאנשים עושים את כל מה שהם צריכים לעשות ולמעלה מזה, מפני שהם יודעים שכך צריך.

שאמר לו הקב"ה למשה: "כשרציתי - לא רצית, עכשיו שאתה רוצה - אני רוצה" (ברכות ז.), ואז הוא אומר: "וראית את אחורי ופני לא יראו" (שמות לג, כג). הבעיה היא לא של המידה כנגד מידה שיש בתוך העניין הזה, אלא בבחינת הפנימיות יוצא שיש מין מצב כזה שיש פגישה, אבל פעם אחת היא באה בבחינת פנים ובפעם אחת באחור, ובדרך כלל האדם הוא זה שמפנה אחוריים. יש עניין כזה, שהוא דבר טראגי, שפניתי אל ה' והוא מסתיר פניו: אני פונה, אני מתפלל אל ה' - כשהוא מסתיר פניו, כשאני אני רואה את פניו, ואני פונה ומנסה לצעוק איכשהו.

בכל אופן, כדי שתהיה התגלות, האדם צריך לבוא לכך שיהיה גילוי פנים בפנים. כדי שיהיה גילוי 'פנימיות רצונו' - 'על ידי שיהיה פנימיות רצונו של האדם אליו יתברך לדבקה בו בלב ונפש מעומקא דלבא במסירות נפש'.

יש הצהרה שנכונה לגבי כל מיני דברים - אדם אומר: 'אני רוצה'; יש המון דברים שאדם רוצה - והוא רוצה אותם בבחינת אחוריים, כחלק מהסדר רגיל של יחסים, כחלק מהסדר של מערכות שיש בין אדם לחברו או בין אדם לדברים. הוא רוצה דברים כאלה וכאלה, אבל הוא לא רוצה אותם מבחינת פנימיות רצונו, אלא הוא רוצה אותם משום שהם חלק מתוך המערכת של החיים. אותם הדברים שמגיעים מנימוס עד להרגשה של חובה - הם כל כולם בבחינת אחוריים; גם הדברים שאדם עושה כי 'כך יאתה', והוא יודע ומסכים בלב שלם שכך צריך לעשות, והוא עושה זאת - עם כל זאת, זוהי בחינה

והארה זו היא נמשכת מבחינת 'א-ל', שהוא ראשית כל הי"ג מדות ומקורן וכללותן, וכמו שכתוב: "א-ל ה' ויאר לנו", שהוא בחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו ממש.

וכמו שכתוב: "כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא", פירוש: כמו למשל זיו ואור האש היוצא מן האש עצמו, שבכללותו אין בו שום התחלקות בינו לזיו ואור הנמשך ממנו. כך כביכול הארת פנים המאיר לכללות ישראל הוא מבחינת "א-ל", שהוא בחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו ממש. ולכן נקרא 'ישראל', מלשון: שר א-ל, והיו"ד מורה על התמדת הפעולה, כמו "ככה יעשה".

ופירוש, שבחינת 'א-ל' הוא שר ומושל בקרבו, דהיינו שיש בכל נפש מישראל ניצוץ אלוקות ממש המחיה נפשו האלוקית ומושך בטבעו למעלה לאור באור החיים, למסור נפשו אליו יתברך, והוא למעלה מן החכמה ודעת שבנפשו. כי על ידי החכמה והדעת לא היה משיג בחינה זו, לבטל ולהפקיר את עצמו מכל וכל בשבילו יתברך. וזהו "בנים אתם לה' אלוקים", כי ברא כרעא דאבוה הוא שנכלל ברצונו של אביו בלי שום טעם ודעת, כמו בחינת רגל שבטל לגבי ראש ואין לו רצון שלו כלל.

ישראל - הניצוץ האלוקי שבנפש

והארה זו היא נמשכת מבחינת 'א-ל', שהוא ראשית כל הי"ג מדות (אחרי שאומרים פעמיים ה') ומקורן וכללותן. וכמו שכתוב: "א-ל ה' ויאר לנו" (תהילים קיח, כז) - שהוא בחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו ממש. וכמו שכתוב: "כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא" (דברים ד, כד) - פירוש: כמו למשל זיו ואור האש היוצא מן האש עצמו, שבכללותו אין בו שום התחלקות בינו לזיו ואור הנמשך ממנו - כך כביכול הארת פנים המאיר לכללות ישראל הוא מבחינת "א-ל", שהוא בחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו ממש.

זו הבחינה שהוא מאיר לנו בבחינת הארת הפנים הראשונית, שהוא 'אש אוכלה הוא', והאש הזו רק מתפשטת הלאה יותר ויותר; וזוהי הארת הפנים שהוא קורא לה הארה של הי"ג מידות. מצד מסוים, היא

ההארה של העצמות - היא לא אור מאור, דבר מדבר - אלא אותו דבר בעצמו שכאילו מתרחב ומתפשט והולך הלאה יותר. יש דברים שהם ממוקדים מאד - יכול להיות גם מקור של אור או מקור של חום או מקור אחר שהוא מאד ממוקד, והוא נמצא בתוך הנקודה שלו, וממילא יש הבדל בינו לבין מה שיוצא ממנו. לעומת זאת, כאשר הוא מביא את הדימוי של 'אש אוכלה' - זוהי אש שכל הזמן מתפשטת, ולכן כשהוא מדבר על 'ה' אלוקיך אש אוכלה הוא' - אז האש הזו הולכת ומתרחבת. אם אני לא נתפס בה, זה כנראה מפני שאני עשוי מחומר כל כך רטוב, לח ולא סימפטי - מין אסבסט כזה - שאש האוכלה לא תופסת אותי; אבל לולי זה - האש האוכלה היתה צריכה לאכול אותי. היא אוכלת כל דבר, והיא נאחזת בתוך הדברים.

במובן שאתה נעשית זה שאלוקים שורה בו, ולכן הוא נקרא 'מושל ביראת אלוים'.

דהיינו, שיש בכל נפש מישראל ניצוץ אלוים ממש המחיה נפשו האלוים, ומושך בטבעו למעלה לאור באור החיים, למסור נפשו אליו יתברך, והוא למעלה מן החכמה ודעת שבנפשו. הניצוץ האלוים שבנשמת ישראל הוא הדבר שמושך אותם כלפי מעלה, הוא שגורם שאדם ימסור את נפשו על קדושת ה' – מסירה שלמעלה מבחינת החכמה, הדעת וההשגה שלו.

כי על ידי החכמה והדעת לא היה משיג בחינה זו - לבטל ולהפקיר את עצמו מכל וכל בשבילו יתברך. כל כמה שיש לאדם חכמה ודעת, מסירות נפש, בכל מקום שהיא מופיעה, היא למעלה מן הדעת. משום שהדעת, השכל כמו שאנו מבינים אותו - תמיד נקשר ונגמר ב'אני'. זה לא רק ש'אני חושב - משמע אני קיים', אלא אני קיים - וכל המציאות קיימת מתוך כך. כל מציאות הגיונית מתחילה מן האני, אני כאן וכל הדברים מתייחסים לאני. זה מה שנקרא חשיבה רציונלית, ולכן חשיבה רציונלית לעולם אינה יוצאת מגדר האני - היא תמיד הולכת וחוזרת לאני; אם יש מסירות נפש היא באה למעלה מגדר החכמה והדעת.

וזהו "בנים אתם לה' אלוים" (דברים יד, א), כי ברא כרעא דאבוה הוא [= בן רגל של אביו הוא] כלומר: שנכלל ברצונו של אביו בלי שום טעם ודעת, כמו בחינת רגל שבטל לגבי ראש ואין לו רצון שלו כלל. הרגל לא צריכה לעשות דיונים בתוך עצמה אם היא רוצה או לא רוצה לעשות

הוא אומר: יש הארה שהולכת ונמשכת בבחינת הפנימיות ולכן נקרא 'ישראל', מלשון: שר של א-ל, והי"ד - של ישראל - מורה על התמדת הפעולה, כמו שיש במפרשים על הפסוק: "ככה יעשה איוב" (איוב א, ה). הוא מדבר הרבה פעמים על הי"ד (וזה נכון בדקדוק, למרות שלא מלמדים את בבית הספר, אולי בצדק), זה פשוט שהזמנים הדקדוקיים בעברית הם שונים מאלה שיש בשפות אחרות - הם הרבה פחות מוגדרים בזמן. הזמנים הדקדוקיים בשפות אחרות הרבה יותר מדויקים במערכות של זמנים, ולכן יש להם גם ניואנסים וצורות; בכל שפה ושפה יש צורות שקובעות את הזמן המדויק שבו כל דבר קורה. לעומת זאת, בעברית הזמנים הרבה יותר נזילים, הם עוברים בקלות מזמן לזמן. ברור שהצורה שאנחנו קוראים לה "צורת עתיד" כוללת בתוכה גם את מה שאפשר לקרוא לו 'הווה מתמשך'. לכן הוא מביא דווקא את הדוגמא של איוב, שכוונתו הוא בעצם הווה ממושך, ש'כך היה איוב נוהג לעשות כל הימים'. וזה נכון לגבי הרבה מאד מקומות שבהם מופיעה הצורה הזו - שהיא אינה צורה של עתיד, אלא היא צורה של דבר שהולך ונמשך הלאה. לכן הוא אומר שהי"ד של ישראל אינה הנבואה לעתיד, אלא היא עניין של פעולה מתמשכת - שתמיד הדבר הזה נמצא.

ביטול ומסירות נפש

ופירוש, שבחינת 'א-ל' הוא שר ומושל בקרבנו. 'ישראל' הוא זה שבחינת האלוים היא השר שלו. הוא מדבר פה על 'שרית'

וזוהו "בטל רצונך מפני רצונו", שבכדי שיאיר אל האדם בחינת פנימיות רצונו יתברך, צריך לבטל כל רצונותיו, שלא יהיה לו רצון אחר כלל.

כשם שהבן לא יכול למחוק ולהכחיש ולהגיד שאין לו למעשה אב, כך האב לא יכול להתעלם מן הבן. למרות שכמו שאנו רואים בדרך הטבע, ולפעמים גם הקב"ה נוהג על פי זה, כשמישהו יבוא יום אחד ויגיד שאין לו אב - אי אפשר לקבל את זה, זה חוסר אפשרות ביולוגי; כשאדם אומר שאין אלוקים ממעל - אני אומר לו שזה בלתי אפשרי. לאב יותר קל להגיד שאין לו בנים, זה לא הכרח; אבל מכיוון שיש לו בן - הבן הזה קשור אליו.

וזוהו "בטל רצונך - מפני רצונו" (משנה אבות ב, ד), שבכדי שיאיר אל האדם בחינת פנימיות רצונו יתברך, צריך לבטל כל רצונותיו, שלא יהיה לו רצון אחר כלל. כדי שהאדם יוכל להגיע לקשר אל הקב"ה הוא צריך לבטל את רצונו. למה? מפני שכאשר הוא רוצה דברים אחרים, הולך בכיוונים אחרים, יהיו אשר יהיו, באותה שעה הוא פונה רק בחצי-אוזן אל הקב"ה, והוא בערך אומר לו: 'אתה תגמור לְדַבֵּר ואני הולך לאכול ארוחת בוקר'. מהצד הזה, כדי שיהיה הארת פנים אי אפשר לעשות רק רבע פרופיל. כדי שיהיה תיקון לדבר, זהו העניין של 'בטל רצונך'; כדי שתהיה הארה מלאה, קבלה מלאה - אני צריך להפנות את עצמי בשלימות אל מול הקב"ה.

מדוע הוא נוגע בכל העניין הזה של ישראל, וכך הלאה? מפני שבצד אחד אני יכול להגיד: איך אפשר לדרוש דבר כזה מבן אדם? איך אפשר לדרוש מאדם שיבטל את עצמו? אני דורש מאדם משהו

איזשהו דבר. אם אדם היה צריך לעשות פרלמנט ולהגיע להצבעה, שכל אחד מהאיברים יסכים לעשות מה שאומרים לו לעשות - מן הסתם אנשים היו מתים הרבה זמן לפני שהם היו מגיעים לגיל שלוש... מפני שאי אפשר להגיע לכל כך הרבה הסכמות.

לכן הבחינה של 'בנים אתם לה' בונה על קשר של מהות. כמו שהזכרתי כמה פעמים, הקשר של בן ואב (שלא לדבר על העניין האמוציונלי) - הוא לא קשר רציונלי, והוא גם לא קשר של בחירה. הקשר של התלמיד והרב הוא קשר רציונלי במהותו, והוא ממילא גם קשר של בחירה - הוא יכול להתחיל והוא יכול להיגמר ולהיפסק. הקשר של הבן והאב הוא קשר לגמרי אחר: הוא לא תלוי בבן, לא שואלים את הבן, לרצונו או שלא לרצונו - הוא נשאר קשור.

אגב, זה נפקא מינא גם לגבי האב. הצד הזה של 'בנים אתם לה' הוא חלק מהתביעה שלנו לקב"ה. בדרך כלל, מֵעֶבֶר לראש השנה או לימים מיוחדים אנו מזכירים אותו כתביעה אלינו: בתור בנים אנו צריכים לעשות דברים כאלה וכאלה. אבל מפעם לפעם, בשעת הדחק, אנו באים לקב"ה ואומרים לו שהקשר הזה הוא דו-צדדי, כשם שהבן קשור אל האב בקשר לא רציונלי כך האב קשור לבן בקשר לא רציונלי. אני יכול לזרוק את הבן לשאול תחתיות, אבל הוא עדיין נשאר בן. אני יכול להתעלם ממנו, להשכיח אותו ולשכוח אותו - אבל הוא עדיין נשאר בן.

בחברה שבה היינו רואים את העניין של 'בטל רצונך מפני רצונו' בתוך כל הסביבה אז היה לנו יותר קל לעשות את זה. אבל העניין הוא, שהדבר הזה אפשרי, הוא נטוע בתוכנו, ואם מישהו לא מגלה את זה - אז הוא ילד עם ליקוי: פגם בדיבור, פגם בשמיעה, פגם בקליטה, בהבנה. והפגמים האלה הם דבר שאפשר להילחם בו, מפני שאם הוא בכלל שייך למין הזה, הוא בסופו של דבר יגיע אל הנקודה הזו. ישנו דבר פלא (וזה דבר שאולי לא הבינו אותו בדורות הראשונים), והוא שאפשר ללמד ילד שהוא חירש-אילם לדבר. למרות שכל האמצעים הנורמליים כדי להגיע לדיבור של הילד הזה סגורים, היות והמרכז ויכולת הדיבור נמצאים בתוכו, הם מסוגל לדבר. הסוג הזה של התגלית, או ההנחה שבאשר הוא אדם הוא מסוגל לזה, היא בעצמה תגלית שפותחת את הפתח ללמד אותו לדבר. אז הוא לומד את זה בצורה אחרת לגמרי מאשר ילד אחר - אבל הוא לומד; ואפשר לראות כאלה שאחרי זמן לומדים לדבר בכלל לא רע.

אותו דבר לגבי העניין של 'בטל רצונך' - אנו לא דורשים אותו בגדר הבלתי אפשרי, דורשים אותו מפני שהדבר הזה נמצא כבר. אמנם, הוא דורש פיתוח. ויש כאלה שנולדים קצת חירשים, ולכן צריך לטפל בהם - זה מה שאומר הנביא על "החרשים שמעו והעורים הביטו לראות" (ישעיה מב, יח). מדוע אפשר להגיד לחירש לשמוע? באשר הוא לא לגמרי חירש, באשר הוא מסוגל בתוך עצמו לשמוע - אז אני יכול להגיד: יכול להיות שעכשיו קשה לך אז צריך לעשות איזה אמצעים מיוחדים. כל

שהוא בלתי אפשרי. לכן הוא אומר: לאדם מישראל יש נקודה כזו בתוכו, ולכן הנקודה הזו היא אפשרית; היא דורשת אמנם כך וכך מאמצים כדי להאיר אותה ולהביא אותה לידי גילוי. היא אפשרית משום שהיא קיימת איכשהו בתוכו, ועכשיו זה רק עניין של האופן שבו דבר מסוים מתגלה. איני מנסה להפעיל פה דבר שהוא בלתי אפשרי.

כשאני מנסה למשל ללמד עוף לדבר - או שילמד או שלא ילמד. מדוע? מפני שהכושר לדבר אינו טבוע בו ואינו חלק מהווייתו כעוף. יכול להיות שלעוף הזה יש כושר של חיקוי והוא יגיע לדרגה מסוימת, ואפילו שילמד לחקות מילים מסוימות. גם אלה שיושבים ומאמנים את העופות שמומחים בדיבור - זה לפעמים פועל ויש עופות שמדברים הרבה, לפעמים פועל קצת ולפעמים לא פועל בכלל. לעומת זאת, כשאני עומד עם ילד אני עומד במצב אחר: הנחת היסוד היא שהכושר לדבר נטוע בו, באשר הוא אדם. על גבי הנחות יסוד זו, כאשר אני מלמד אותו לדבר - יכול להתברר שיש לו כל מיני מניעות. אם אני רואה ילד שבגיל מסוים אינו מתחיל לדבר, אני מתחיל לבדוק אולי יש לו איזו בעיה חיצונית: יש לו בעיה באוזניים, אולי בגרון וכד'. אבל איני תוהה שמא הוא לא מסוגל מעצם עיקרו להגיע למדרגה הזו של דיבור, זאת מפני שהוא יצור אנושי.

הדרישה של 'בטל רצונך' היא לא קלה. אם מישהו היה עובד על זה כמו שילדים עובדים כדי ללמוד לדבר, הוא היה גם כן מגיע למשהו - אלא שהילדים עובדים קשה על הדבר הזה. אם היינו חיים

ב. והנה, יש באדם בחינת עיר מושב ובחינת שדה ומדבר. מדבר היא "ארץ לא זרועה", שהם המעשים והדבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. אין צריך לומר אם פגם במחשבה, דבור ומעשה, אלא אפילו גם עניני היתר רק שהם עניינים שאינם צריכים לעבודת ה', ודברים בטלים. הרי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילי דהדיוטא. וזהו ארץ אשר "לא ישב אדם שם", פירוש: 'אדם' הוא כמו שכתוב: "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם". 'לא ישב שם', כי "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" כתיב.

ועצה היעוצה לזה, הנה כתיב: "ובקשתם משם את הוי"ה אלוקיך". פירוש, כי הנה כתיב: "וירא אלוקים את האור כי טוב", ופירשו רבותינו ז"ל: "כי טוב - לגנוז", שבחינת אור שהוא בחינת הארת פנימיות רצונו יתברך, יש בכל אחד ואחד מישראל, אלא שהוא בבחינת הסתר והעלם מאד בטבעו,

מה שהוא מדבר על 'אתערותא דלתתא' זה שאפשר להגיע למדרגה הזו.

עיר, שדה ומדבר

ב. עד עכשיו דיברנו על האדם, עכשיו אנו מדברים על השדה. והנה, יש באדם בחינת עיר מושב, ויש בחינת שדה ומדבר. ההבחנה של העיר והשדה היא לא רק הבחנה בתוך המציאות החיצונית, אלא גם דבר שישנו במציאות הפנימית. מהם מדבר ושדה? מדבר, שהוא יותר גרוע, היא "ארץ לא זרועה" (ירמיה ב, ב) שהם המעשים והדבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. יש מדבר, יכול להיות שיצמחו בו דברים - אבל זה לא דברים של ישוב. אין צריך לומר אם פגם במחשבה, דבור ומעשה. בתוך 'דברים אשר לא לה' המה' יש חלוקה, יש דברים שהם עבירות. 'לא לה' המה' זה בערך כמו שאדם היה אומר שמישהו הולך למקום של שממה, לשדה בור שגדל פרא; יש גידולי פרא ארסיים - אדם יכול ללכת (ולא צריך ללכת כל כך

רחוק) ולהיכנס לתוך שדה של סרפדים; ויש כל מיני קוצים, ברקנים וכל מיני מזיקים אחרים - אלא אפילו גם עניני היתר, רק שהם עניינים שאינם צריכים לעבודת ה', ודברים בטלים. יש דברים האסורים, ויש דברים שהם אינם אסורים אבל הם דברים בטלים; יש ענייני היתר שאינם נצרכים לעבודת ה'.

החלוקה שלו לגבי הדברים 'אשר לא לה' המה', היא בעצם שאדם יכול לרתום לה' כל מיני דברים - ואז כולם שייכים לה'. יכול להיות שתחום גדול של דברים הם 'לא לה' המה', הם ניטרליים לגמרי, או דברים בטלים - והם שום דבר. יש לשון הרע ורכילות וכיוצא בזה, שהם לא דברים בטלים, הם דברים אסורים. אבל יש דברים שהם דברים של מה בכך - שיחה אנושית רגילה, שלא מעלה ולא מורידה - הם דברים בטלים, הם לא שייכים לשום דבר, הם לא מביאים לא למעלה ולא למטה. שיחה שבה שני אנשים שואלים אחד את השני 'מה שלומך?' ושניהם לא רוצים את התשובה - זה דברים בטלים

לא ישב אדם שם' – ה'אדם דלעילא', האדם שעל הכיסא, לא יכול לשבת שם, זה לא מקום בשבילו לשבת במקום כזה. הוא בהמשך מדבר על 'ארץ אשר לא ישב אדם שם', ולעומת זאת 'ובקשתם משם את ה' אלוקיך'. הבחינה הכללית של 'כאן ושם' היא ש'כאן' זה המקום שנמצא ליד הקב"ה, ו'שם' הוא המקום הרחוק. והמקום הרחוק, לא חשוב באיזה מרחק – הוא רחוק מפני שהקב"ה 'לא ישב (אדם) שם'. הפתרון לזה הוא 'ובקשתם משם', מן הנקודה הזו של 'שם'. מה'שם' לעומת ה'פה', מה'הוא' לעומת 'זה', מהבחינה של הרחוק; משם צריך לחפש את הקדוש ברוך הוא.

ובקשתם משם

מה עושים לגבי כל המדבריות האלה שיש בנפש? ועצה היעוצה לזה – הנה כתיב: **"ובקשתם משם את הוי"ה אלוקיך"** (דברים ט, כט). הרי הוא אומר 'ארץ אשר לא ישב אדם שם', זהו ה'שם' האמיתי, הדבר הזה שהוא רחוק מאוד, ולכן כתוב 'ובקשתם משם את ה' אלוקיך'.

עכשיו הוא יבאר קצת על העניין הזה, מה זה 'ובקשתם שם'. פירוש, כי הנה כתיב: **"וירא אלוקים את האור כי טוב"** (בראשית א, ד), **"ופירשו רבותינו ז"ל: "כי טוב – לגנוז"** (זוהר חלק א, מה:), שזה דבר כל כך טוב שלא כדאי לתת אותו לכולם, טוב לגנוז אותו. שבחינת אור, שהוא בחינת הארת פנימיות רצונו יתברך, יש בכל אחד ואחד מישראל, אלא שהוא בבחינת הסתר והעלם מאד בטבעו. לו היה האור הזה גלוי זה היה דבר אחד – אבל יש לנו אור גנוז,

ממש. כשאני שואל את מישהו 'מה שלומך?' ואני מתעניין בשלומי – זה חלק ממצוות גמילות חסדים, ממש מצווה. זו מצווה שהאחד ידע מה עושה חברו וישאל לשלומי, אפילו כשהוא לא יכול לעזור – זה שאיכפת לו שפלוני מרגיש לא טוב או לחילופין שמישהו יגיד לו ש'הוא מרגיש טוב ברוך ה' והוא שמח בליבו – זה חלק מהמצווה של גמילות חסדים ואהבת הבריות. אבל יש דברים שהם דברים בטלים, כמו שיחה רגילה בין בני אדם – שיחה ששני הצדדים בעצם לא מעוניינים לשמוע אחד את השני, אלא זה חלק ממתכונת – ויש שיחות כאלה שמתנהלות שלוש שעות, שאנשים משוחחים אחד עם השני ואלה דברים בטלים ממש ולגמרי, בלי שום משמעות ובלי שום איסור.

הרי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילי דהדיוטא [= אין דרכו של המלך להתעסק בדברים של הדיוטות], שכל הדברים האלה, הדברים הבטלים, הדברים ששייכים רק לאדם בעצמו – זה עסקים של האדם, המלך אין דרכו להתעסק בזה. וזהו ארץ אשר **"לא ישב אדם שם"** (ירמיה ב, ו). פירוש אדם הוא כמו שכתוב: **"ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם"** (יחזקאל א, כו). לא ישב אדם שם כי **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"** (שמות כה, ח) כתיב. ה'אדם דלעילא', מלך הכבוד, לא שוכן רק בתוך המקדש, במקום מסוים; המקדש שלו באופן רחב זה כלל ישראל, ובאופן מצומצם – בכל יחיד ויחיד מישראל, לכן כתוב: **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"**. אצל אדם מסוים יכול להיות שכולו או רובו עשוי משטח 'אשר

וצריך לגלות אוצר של יראת שמים. ויש מי שהוא בבחינת אבידה אצלו ובחינת גלות, ועל זה נאמר 'ובקשתם' – שתבקש ותחפש, ואין חיפוש אלא אחר אבידה. דהיינו דבר שהוא אבודה אצלו, בבחינת גלות, שהוא בחינת ניצוץ אלוקות הנ"ל. וזהו: 'את ה' אלוקיך', שהוא נמשך מבחינת 'א-ל' השורה בכל אדם להחיות נפשו האלקית. והנה הכתוב אומר: 'ובקשתם משם' – משם דייקא, כי כשם שאי אפשר לחפש אחר אבידה ולמצאה זולת במקום שנאבדה, כך לא ישיג אור פני ה' ושתהיה אהבתו אליו ויראתו על פניו, כי אם אחר החיפוש תחלה במקום שנאבדה לו. על דרך מה שכתוב: "נחפשה דרכינו", שיפשפש במעשיו ודבוריו ומחשבותיו שעברו וחלפו מיום היותו אשר לא טובים, וזהו: 'ובקשתם משם'.

כי לשון 'זה' הוא דבר שיכול ממש להראות עליו באצבעו, "אשר יאמר עליו כי הוא זה", ואי אפשר לומר כך רק על הקב"ה, כמו שכתוב: "זה א-לי ואנוהו", כי "מלא כל הארץ כבודו". אבל מקום ומשכן הקליפות נקרא 'שם', כלומר עמוק מאד למטה. וזהו שדרשו חז"ל על פסוק: "קראו שם פרעה, העביר המועד", רוצה לומר: הדרך של המועד ושמחה העביר לשמחה של הוללות.

קיים אלא שהוא אור בגלות. אצל כל אחד יש אור רק הבעיה היא איך לחפש אותו. ועל זה נאמר 'ובקשתם משם'. 'ובקשתם' פירושו: שתבקש ותחפש. ואין חיפוש אלא אחר אבידה. דהיינו, דבר שהוא אבודה אצלו, בבחינת גלות - שהוא בחינת ניצוץ אלוקות הנ"ל. יש ניצוץ אלוקות והוא איכשהו אבד לי; יכול להיות שבניקיון לפני פסח אני אמצא גם את האבידה הזו, זה נפל בין כל הניירות הישנים, בין כל הדברים נפל גם העניין הזה. אז הוא אומר: יש ניצוץ אלוקות אבל הוא בגלות. וזהו: 'את ה' אלוקיך', שהוא נמשך מבחינת 'א-ל' השורה בכל אדם להחיות נפשו האלקית. זה היה העניין של 'ובקשתם משם' - אני איבדתי את האור ואני צריך לחפש אותו; האור נמצא אצלי, האוצר הזה גנוז באיזשהו מקום, אלא שאני צריך לחפש אותו.

והנה הכתוב אומר: 'ובקשתם משם' - משם דייקא, כי כשם שאי אפשר לחפש

וזה האור של האלוקי בתוך האדם. למעשה, יצירת האור לא נתפסת רק כיצירת אור אלא כיצירת הארה, אור שבעת הימים. האור שנגנז לצדיקים לעתיד לבוא הוא אור שבא מכל הצדדים ומכל התחומים, ואחד הצדדים שלו הוא היותו גם ההארה הפנימית. אנו חיים בגלל זה שהאור הוא גנוז, ואנו חיים עם כל מיני פנסים (במקרה הטוב, כשיש לנו כאלה) - אבל האור כשלעצמו הוא נמצא, רק שהוא גנוז; גם האור האלוקי שמאיר בתוך האדם הוא גנוז, והוא נמצא בתוך האדם בהסתתר גמור.

וצריך לגלות אוצר של יראת שמים, כדי לעשות משהו - צריך לחפש ולמצוא את האור הגנוז, למצוא אותו ולחפש אותו בתוך הדברים. ויש מי שהוא בבחינת אבידה אצלו ובחינת גלות. יש אנשים שהאור הזה אבד להם - הלך אדם בדרך ואבד לו האור; ויש אדם שהאור אצלו

עכשיו הוא מסביר מדוע הוא מדבר דווקא על 'שם'. כי לשון 'זה' הוא דבר שיכול ממש להראות עליו באצבעו, כמו בביטוי: "אשר יאמר עליו כי הוא זה" (שמות כב, ח), אני הפקדתי אצל מישהו דבר, ועכשיו יש לנו דין ודברים, אבל הוא מכחיש שהייתה אצלו בכלל הפקדה כזו, ובסוף המפקיד מוצא ואומר: 'הנה, זהו זה' – האדם מזהה את החפץ שאבד לו. זוהי הבחינה של ה'זה'. ואי אפשר לומר כך רק על הקב"ה, כמו שכתוב: "זה א-לי ואנוהו" (שמות טו, ב) כי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג). זהו צד אחד, שאני יכול לומר 'כי הוא זה' – על הקב"ה, אבל מקום ומשכן הקליפות נקרא: 'שם' – כלומר, עמוק מאד למטה. בין 'פה' או 'עכשיו' לבין 'זה' – יש הבדל: 'פה' הוא תפיסה כוללת, 'זה' הוא דבר שאני יכול להראות אותו באצבע, מפני שהוא ניכר, ברור וגלוי. על הפסוק "הנה אלוֹקינו זה קיוֹינוּ לוּ ויוֹשִׁיעֵנו" (ישעיה כה, ט), נאמר שעתידים צדיקים שיראו באצבע. העניין של להראות באצבע זו התפיסה של ה'זה' בכל הממשיות שלה וכל השלמות שלה, אני רואה את ה'זה'; 'פה' – זה רק באופן כללי. לעומת שניהם, 'שם' הוא המרחק, הוא הדבר הרחוק ביותר.

וזהו שדרשו חז"ל על פסוק: "קראו שם פרעה, מלך מצרים... העביר המועד" (ירמיה מו, יז). הוא מפרש את זה שקוראים לפרעה מלך מצרים 'שם', שהוא כולו 'שם'. מה זה 'העביר המועד'? רוצה לומר, הדרך של המועד ושמחה העביר לשמחה של הוללות. העביר אותו, הזיז אותו ממקום למקום. מישהו פעם ביטא

אחר אבידה ולמצאה זולת במקום שנאבדה, כך לא ישיג אור פני ה', ושתהיה אהבתו אליו, ויראתו על פניו – כי אם אחר החיפוש תחלה במקום שנאבדה לו. אני לא יכול לחפש את האבדה תחת הפנס, אני צריך לחפש את האבדה במקום שהיא נפלה לי. לכן הוא אומר: איפה צריך לחפש את ה' ? במקום שהוא הלך לאיבוד. על דרך מה שכתוב: "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'" (איכה ג, מ). הוא לוקח את החיפוש של 'נחפשה דרכינו' גם כעניין ממשי – אני צריך לחפש, איפה הקב"ה אבד? הוא אבד ב"שם", בתוך המדבר, המדבר הוא ארץ אשר לא ישב אדם שם. בתוך המדבר הזה נמצא הקב"ה. פירושו של דבר שאני צריך לחפש אותו בתוך מה שיש בליבי, אני צריך לחפש אותו בתוך אותם הדברים שבהם הוא נמצא בגלות. אם לקחת דימוי גשמי לדבר, אז הייתה לי אבן חן, והיא נפלה, היא עכשיו בתוך משהו – אני צריך לבדוק בכל הכלים ההם, ולחפש איפה נמצאת האבן הזו בתוכם. אני צריך להרים אותם ולפשפש איפה הוא נמצא, איפה נמצא האור האלוקי שיש בתוכי, מפני שהוא עכשיו התעטף במשהו; יכול להיות שהוא עטוף בכלי, יכול להיות שהוא עטוף בבוק, יכול להיות במקום גרוע מזה; אני הולך לחפש אותו בתוך העטיפות הללו, שם אני צריך לחפש אותו. וזה מה שהוא קורא לו 'נחפשה דרכינו'. שיפשפש במעשיו ודבוריו ומחשבותיו שעברו וחלפו מיום היותו, אשר לא טובים, צריכים לעבור על כל אלה ולחפש שם. וזהו: 'ובקשתם משם'.

וזהו ענין "בְּמִדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ", פירוש: על ידי דבורי אותיות התפילה, שהוא בחינת 'מִדְבָּר הַזֶּה', כמו שכתוב: "זֶה אֶלֶּי". וכן בעסק התורה, כמו שכתוב בפרשת מטות, בפירוש "לאמר זה הדבר". על ידי זה "יתמו", היינו כמו שכתוב בזהר שלח שהוא בחינת "תמים תהיה". "ושם ימותו" הוא נפילת אפים, שהוא העלאת ניצוצים שנפלו בבחינת 'שם', על ידי "אליך ה' נפשי אשא". וזהו שכתוב: "ואותנו הוציא משם", כי באמת הוציא אותנו מבחינת 'שם' לדבקה בו יתברך.

אך מי שפוגם באיזו מחשבה או דבור וכל שכן מעשה, הנה על זה נאמר: "ובקשתם משם", דהיינו שיפשפש במעשיו אשר לא טובים, ועל ידי זה יתמרמר לבו בקרבו, "וישוב אל ה' וירחמהו", דהיינו שיעורר רחמים רבים על ניצוץ אלוקות שבתוכו בבחינת גלות.

של הַבֶּלַע (והַבְּלָעָם), ועל ידי זה הוא מכסה אותו. גם כשהוא בולע אותו, הוא בולע אותו בצורה שהיא מעין המהות הקודמת שלו, אלא שהיא מהות ממין אחר. יש כל מיני דברים כאלה בתוך המציאות. למשל פנינה: גרגיר של חול הופך להיות פנינה, כאן לעומת זאת, פנינה הופכת להיות גוש של רפש; אבל הוא עדיין יהיה מאותו מין ומאותו סוג, יש לו עדיין צורה יסודית מסוימת. אגב, זה מה שהיפנים היום עושים עם פנינים - אפשר לבנות פנינה כמעט בכל צורה שרוצים, אם מכניסים בתוך הצדפה תבנית מסוימת, הצדפה (מסכנה) בונה מסביב לזה פנינה. פרעה מלך מצרים עושה להיפך - הוא מכסה כל דבר בשכבות, אבל בשכבות משלו. לכן את השמחה של מצווה הוא מעביר לשמחה של הוללות, את היראה של יראת שמים הוא מעביר ליראה זרה וכן הלאה. אנחנו חיים כעת בעולם שהוא כל כולו מלא דאגה, ואחד הדברים שאנשים באים ומתאוננים עליהם - בגלוי ובסתר, וזה נעשה תעשייה גדולה - זה דיכאון. מה שקורה זה שפרעה לוקח יראת שמים

את זה ש'לוקחים חג ועושים ממנו חגיגה', זהו הסוג הזה של ההבדל - שהוא לוקח מועד ו'העביר המועד'.

בסופו של דבר החיפוש הוא חיפוש מסוים; לפי זה - החיפוש אחרי האהבה הוא בתוך דברים של אהבה, החיפוש אחרי היראה הוא בתוך דברים של יראה. למרות שדווקא בחסידות חב"ד לא מדובר הרבה על העניין הזה, אבל למשל אצל הבעש"ט וצדיקים אחרים מדובר הרבה מאד על העניין הזה, עם כל הבעייתיות שיש בכך. הוא אומר: איפה נמצא ה'? אם אני לא רואה אותו במובן של 'זה', פירושו של דבר שהוא נסתר. אם הוא נסתר, אני צריך לחפש אותו, ואם אני צריך לחפש את אהבת ה' - אני צריך לחפש אותה בתוך הדברים של האהבה.

הכוונה במה שהוא מדבר על 'העביר המועד' היא, שאם אנו לוקחים את פרעה מלך מצרים בתור המהות, הטיפוס של מהות הרע - הרע אינו יכול לכבות את הטוב (הוא גם לא רוצה לעשות את זה, אבל זה חשבון אחר), אבל הוא מנסה להטמיע אותו, לבלוע אותו (וזהו העניין

הווידוי. נפילת אפיים היא כאילו אני יורד ל'שם', והתפקיד שלה הוא להעלות את הדברים משם - למעלה. על ידי "אליך ה' נפשי אשא" (תהילים כה, א) זה הפרק של התחנון כפי שקבע אותו האר"י הקדוש. האשכנזים אומרים פרק אחר, והטעם שכתוב במגן אברהם, וזה טעם מעניין, שבזמנינו חוששים לומר את זה שמא על ידי זה ש'אליך ה' נפשי אשא' נפשו תצא לגמרי, ולכן מוטב להגיד פרק יותר בטוח. אני לא בטוח שהסכנה הזו ממשיכה בימינו, עובדה שאני רואה הרבה אנשים שאומרים וידוי בנוסח של 'אליך ה' נפשי אשא' והם קמים אחרי זה...

וישב אל ה' וירחמהו

וזהו שכתוב: "ואותנו הוציא משם" (דברים ו, כג), כי באמת הוציא אותנו מבחינת 'שם' לדבקה בו יתברך. אך, מי שפוגם באיזו מחשבה או דבור וכל שכן מעשה, הקב"ה הוציא אותנו משם, אבל אנו הלכנו ואיבדנו מחדש, ולכן - הנה על זה נאמר: "ובקשתם משם", דהיינו, שיפשפש במעשיו אשר לא טובים, ועל ידי זה יתמרמר לבו בקרבו, "וישוב אל ה' וירחמהו" (ישעיה נה, ז), דהיינו שיעורר רחמים רבים על ניצוץ אלוקות שבתוכו, בבחינת גלות. הוא מפרש 'וישוב אל ה' וירחמהו' על אותו נושא. הפירוש הרגיל שאנו מפרשים הוא: 'וישוב' - האדם, 'אל ה' וירחמהו' - ה'; שיש מעבר מנושא אחד לנושא שני. כאן הפירוש הוא: 'וישוב אל ה', וירחמהו' - ירחם על ה'. מה זאת אומרת לרחם על ה'? יש כאילו חלק שנמצא בתוכי, ניצוץ אלוקות - ועל החלק

ועושה ממנה דיכאון, ומכיוון שיש פחות יראת שמים בעולם, לכן בהתאמה ובהקבלה יש הרבה יותר דיכאון בעולם. העניין של הדיכאון זה אחד הדברים הכי נפוצים שאנשים בוכים ומבכים אותו, וכשחושבים על זה אפשר לראות מה קרה. לא בכל נפש זה פועל, אבל בנפש, במקום שהיה מקום של יראה - על זה יעלה ויגדל העניין הזה של דכדוך. וכיוצא בתוך הדברים האלו, שהדבר שמצייר את האידך-גיסא הוא מעין הציור שהוא קיבל - הוא עוטף אותו בעטיפות משלו.

וזהו ענין "בְּמִדְבָּר הַזֶּה יִתְמוֹ" (במדבר יד, לה), הוא מפרש פה מִדְבָּר - במובן של דיבור, כמו שיש בשיר השירים: "מִדְבָּרָךְ נָאוֹה" (שיר השירים ד, ג), 'מדברך' זה דיבורך. אז 'במדבר הזה' - בדיבור הזה יתמו. פירוש, על ידי דבורי אותיות התפילה, שהוא בחינת מִדְבָּר הַזֶּה, כמו שכתוב: "זה א-ל". וכן בעסק התורה, כמו שכתוב בפרשת מטות בפירוש "לאמר זה הדבר" - על ידי זה "יתמו", היינו כמו שכתוב בזהר שלח שהוא בחינת "תמים תהיה". 'במדבר הזה יתמו', בדיבור הזה, שהוא דיבור של קדושה - יתמו, הם יהפכו להיות שלמים.

המשך של הפסוק עוד יותר עצוב: "כי במדבר הזה יתמו ושם ימותו", אבל הוא מפרש: על ידי הדיבור הזה האנשים יגיעו להיות תמימים, "ושם ימותו" - אותם הדברים שהם 'שם' - הם ימותו; לא האנשים ימותו אלא ה'שם'. שהוא בחינת נפילת אפים, שהוא העלאת ניצוצים שנפלו בבחינת 'שם'. נפילת אפיים באה אחרי הווידוי, והיא חלק מהעניין של

ועל זה נאמר: "ליעקב אשר פדה את אברהם", כי מדת יעקב הוא מדת רחמנות, שעל ידי זה פודה מהגלות מדת אהבה, היא מדתו של אברהם אבינו עליו השלום. כי לכן נקרא 'אבינו', ולהיות ברא כרעא דאבוה, להבטל ולכלל ברצונו יתברך. אך האדם אשר יפשפש במעשיו ולא יתעורר בו מדת רחמנות ולא יתמרמר לבו בקרבו, עם היות שמעמיק במחשבתו איך נפל ניצוץ אלוקות בגלות בתוך נפשו, זאת ישים אל לבו, ונשא עליו המשל הזה: כי היות טבע האדם, כשכואב לו אפילו צפורן רגלו מחמת שנגף באבן, מרגיש הכאב במוחו ומצטער.

מאד, יש הרבה יותר דברים שאני יכול לרחם עליהם מאשר לאהוב אותם. הוא אומר שאם מישהו לא יכול להגיע לאהבת ה', הוא יכול להגיע לרחמים על הקב"ה: תראו איפה הקב"ה עכשיו נמצא, תראו באיזה 'שם' הוא נמצא, אם לא עליי רחמנות אז עליו בוודאי רחמנות! יוצא פה שכאילו שניים הולכים בגלות - אני לוקח איתי את בן המלך. אז יכול להיות שחוץ מזה שאני חס על עצמי אני חס עם עליו; אני יכול להסתדר לא רע, אבל בן המלך - הזה מה יהא עליו? וזה העניין של הרחמים.

אז העצה שלו איך לבקש מ'שם' הוא שהאדם יחפש בתוך עצמו, והוא מוצא בתוך עצמו את הלא-טוב, והלא-טוב הזה מראה על גלות השכינה, וכשהוא יגיע להתעוררות הוא ירחם על ה' שהוא נמצא בגלות. יש ביטוי כזה שמופיע בסליחות: 'אני חטאתי והוא כבול באזיקים' - אני חוטא אבל אותו כובלים באזיקים. זהו היחס של 'וישוב אל ה' וירחמהו'.

ברחמין הרבים רחם עלינו

זו עצה מצוינת, אדם יהרהר בכל מה שהוא עשה, במה שהוא חשב, כל אחד לפי ערכו, והוא מניח שכל אדם ימצא

הזה צריך לפחות לרחם. אני צריך לרחם על הקב"ה, שהוא נמצא עכשיו במקום כזה וכזה, בתוך גלות כזו, בתוך שבי כזה, בתוך מצב כזה - אז אני מרחם על ה'.

ועל זה נאמר: "ליעקב אשר פדה את אברהם" (ישעיה כט, כב), כי מדת יעקב הוא מדת רחמנות, שעל ידי זה פודה מהגלות מדת אהבה, שהיא מדתו של אברהם אבינו עליו השלום, כי לכן נקרא 'אבינו', ולהיות ברא כרעא דאבוה, להבטל ולכלל ברצונו יתברך. הוא מדבר (וזה קשור לנושא אחר) על הפסוק 'ליעקב אשר פדה את אברהם' באופן כזה: אהבת ה' כדבר שצריכים להאיר ולעורר אותו, הוא דבר הרבה יותר קשה; ובמקומה, יש דבר שהוא הרבה יותר פשוט מבחינת האדם - להגיע לבחינה של רחמים. ברחמים אנחנו יכולים להביא ולהגיע לעוררות שמגיעה לבחינה של אהבה. זהו 'יעקב אשר פדה את אברהם' - יעקב הוא מידת הרחמים, אברהם הוא מידת האהבה. יעקב יכול לפדות את אברהם, משום שבמובן מסוים, מידת הרחמים היא מידה הרבה יותר אוניברסלית. אהבה, בכל מקום שאנו מכירים אותה, היא הרבה יותר ספציפית, עם קשר בין ובין. לעומת זאת, רחמים יכולים ללכת למרחק גדול

משהו, אך האדם אשר יפשפש במעשיו - ולא יתעורר בו מדת רחמנות, ולא יתמרמר לבו בקרבו. גם אדם שחטא, ולא חשוב במה חטא, זו לא דרך ולא עצה שהוא ישב ויחשוב על זה; זו דרך שמובילה לכל היותר לשיגעון. אלא מה? הוא עושה או עשה תשובה, והוא מניח את הדברים הללו, והוא צריך לשבת ולחשוב עליהם, והחיים זורמים כפי שהם זורמים. יש זמנים שבהם האדם הולך לפשפש במעשיו. יש זמנים שאדם לא צריך לפשפש, המעשים הרעים עומדים לפניו גלויים לעין כל, והוא לא צריך לחפש, הוא לא צריך לעשות שום פשפש. יש כאלה שצריכים לחפש - מפני שעל פני השטח הם בסדר. כיוצא בזה סיפרו פעם, שמישהו שלא אהב את הרב המקומי אמר לו כך: 'אני הסתכלתי ברב, איך הוא אומר את הווידוי של 'אשמנו, בגדנו' - אני גמרתי את 'אשמנו, בגדנו' מהר, ולרב זה לקח כל כך הרבה זמן - אז אני מתאר לעצמי כמה חטאים יש לו'. אז הרב אמר לו שזה לא בדיוק כך: 'כשאני פוגש מישהו שהוא מכר שלי - אני רואה אותו ואומר לו שלום, וכשאני פוגש מישהו שראיתי לפני שנים, ואנחנו לא מכרים טובים - אז אני צריך לשבת ולחשוב עד שאני מגלה ואני נזכר מי הוא זה, אותו דבר עם העבירות שלי'... יש אנשים שב'גזלנו' הם יודעים תיכף ומיד איפה, ומתי, ומה היה הסכום; יש אנשים שב'גזלנו' הם צריכים לפשפש, ולחפש, ועד שהוא מכיר את הדבר הזה, ואומר: 'אהא! הנה זה, זהו 'הגזלנו'!'

מכל מקום, לענייננו, יש אנשים שצריכים לפשפש, כשהוא מסתכל מעל פני השטח הוא לא רואה שום דבר, ואז הוא צריך לחפש יותר עד שהוא ימצא את זה. אבל מה קורה כאשר, נניח שהוא מצא מספיק, והוא מהרהר על העניין הזה של גלות השכינה, ואיך שהוא הגלה את הקב"ה למקום אפלה וחשיכה ותועבה במעשיו, ולא יתמרמר לבו בקרבו, ואין לו רחמנות? המחשבה היתה מחשבה, אבל זהו, היא נשארה מחשבה. עם היות שמעמיק במחשבתו איך נפל ניצוץ אלוקות בגלות בתוך נפשו. אז הוא יושב וחושב על זה, ואת כל התיאוריה הוא יודע ישר והפוך - אבל זה לא עושה שום דבר, הוא אומר לעצמו: 'טוב, אז הוא הלך בגלות'.

ברור שלפעמים חוסר התגובה הוא מפני שהאדם לא התעמק, הוא השאיר דבר במחשבה שטחית. יש הרבה מאוד דברים שהאדם צריך להשקיע זמן כדי לחשוב עליהם כדי לדעת מה הם. זה נכון לגבי דברים רבים ושונים, כמו שיש דברים גלויים מאד, כך יש דברים שהאדם צריך להתאמץ כדי להבין סיטואציה, לטוב ולרע. אבל נניח שהוא עשה את כל מה שצריך לעשות, והוא יושב, וחשב, והתעמק, ולמד את כל המשלים והדימויים - ועדיין לא יתמרמר לבו בקרבו, ולא הגיע למדת הרחמנות.

זאת ישים אל לבו, ונשא עליו - על עצמו - המשל הזה: כי היות טבע האדם, כשכואב לו אפילו צפורן רגלו מחמת שנגף באבן, מרגיש הכאב במוחו, ומצטער. זה חלק מטבע האדם שאם קיבלתי מכה, לאו דווקא בראש, גם אם אקבל מכה בציפורן

אך היינו כשאבר הגוף עודנו מחובר בו טרם נחתך, אבל כשחותכין את האבר – אין המוח מרגיש את הכאב, מפני שהוא נכרת ונפרד משרשו. כך אנחנו בני ישראל מחוברים ודבקים בו יתברך, ולכן צריכים אנחנו להרגיש הכאב והפגם שפגמנו והורדנו בגלות ניצוץ אלוקותו יתברך. כי "אף על פי שחטא", ויש לו בחינת ניצוץ אלקות הנ"ל, ואיננו מסתלק ממנו אלא שהוא בגלות. ולא עוד, אלא שעדיין נקרא במעלות ומדריגות השר, שהוא בחינת 'ישראל' הנ"ל. כי אינו דומה מעלת השר עם היותו בשביה, למעלת ההדיוט, כי עדיין ניכר וידוע מעלתו של השר, ובתנועה אחת יכול שיהפך מן ההיפך אל ההיפך לגמרי, לחזור לקדמותו. אך מה שאינו מרגיש בנפשו הכאב והפגם, היינו מפני שפגם כל כך עד שנפרד ונכרת משורשו לגמרי. ומזה אדרבה, יעורר רחמים יותר גדולים, עם היות שאינו מרגיש הרחמנות על עצמו, כמו שכתוב במקום אחר על מאמר "ברחמיך הרבים רחם עלינו", פירוש: מפני שאנחנו אין שכלנו הדל משיג גודל הרחמנות. כי מדת רחמנות מדתו של יעקב, "מברייח מן הקצה אל הקצה" (שעם היות שהוא כמשל שנפרד ונכרת משרשו לגמרי, אף על פי כן על ידי הרהור תשובה אחד ישוב ויתדבק בשרשו. וכמו שכתוב בפרשה במדבר בד"ה "וידבר וכו' לגולגלותם").

המעלה - השר), ואף על פי שהוא חטא הוא עדיין 'ישראל', הוא עדיין שר. כי אינו דומה מעלת השר, עם היותו בשביה, למעלת ההדיוט. כי עדיין ניכר וידוע מעלתו של השר, ובתנועה אחת יכול שיהפך מן ההיפך אל ההיפך לגמרי, לחזור לקדמותו. השר בגלות הוא עדיין שר, ולכן הוא יכול לחזור ולהיות שר, כשהוא משתחרר הוא חוזר ונהיה שר. מי שהיה הדיוט גם כן יישאר מה שהוא היה - הוא היה קודם הדיוט משועבד, ועכשיו הוא הדיוט חופשי. 'ישראל הוא' - כל מעלתו כישראל נשאר למרות שהוא בגלות. 'ישראל, אף על פי שחטא ישראל הוא' - וממילא מהות הניצוץ האלוקי נשאר בתוכו.

אבל, אך מה שאינו מרגיש בנפשו הכאב והפגם – היינו, מפני שפגם כל כך, עד שנפרד ונכרת משורשו לגמרי. אדם צריך לומר לעצמו כך: אם הוא מהרהר בדברים

הרגל - זה כואב. אך היינו כשאבר הגוף עודנו מחובר בו וטרם נחתך, אבל כשחותכין את האבר - אין המוח מרגיש את הכאב, אם האבר חתוך אז אפשר לעשות לו מה שרוצים וזה לא כואב לי יותר, מפני שהוא נכרת ונפרד משרשו. כך אנחנו, בני ישראל, מחוברים ודבקים בו יתברך, ולכן צריכים אנחנו להרגיש הכאב והפגם שפגמנו והורדנו בגלות ניצוץ אלוקותו יתברך. כי "אף על פי שחטא - ישראל הוא" (סנהדרין מד.), ויש לו בחינת ניצוץ אלקות הנ"ל, ואיננו מסתלק ממנו, כשהאדם חוטא, האלוקי אינו מסתלק ממנו, אלא שהוא בגלות.

ולא עוד, אלא שעדיין נקרא אותו אדם במעלות ומדריגות השר, שהוא בחינת 'ישראל' הנ"ל. הוא מדבר פה על דיוק הלשון: "ישראל, אף על פי שחטא - ישראל הוא"; 'ישראל' הוא שם המעלה של יהודי (יש יעקב ויש עוד שמות, וישראל הוא שם

הרחמנות. כדי להבין את הרחמנות אני צריך שתהיה לי השגה. כשאין לי השגה אני כאילו פונה לקב"ה ואומר: 'אני לא יכול לרחם, מפני שאני נמצא במצב כזה שגם את זה איני מסוגל לעשות'. יש אנשים רבים שההתעוררות שלהם באה דווקא מתוך הנקודה הזו. ההרגשה שאינני מרגיש יותר היא הרבה יותר מדכאה מאשר זה שאני מרגיש את זה. אני כבר הגעתי למצב כזה שבו אין לי תחושה, איבדתי את הרגישות לכאב הזה, ופירושו של דבר שמהו מאד יסודי נכרת מן השורש, ועל זה צריך באמת לרחם. ושום אדם לא יכול להגיע לעניין הזה בשלמות, זהו 'ברחמין הרבים'.

מידת הרחמים באה באופן פרדוקסלי, מזה שהוא לא מרגיש שום דבר. זה שהוא לא מרגיש שום דבר צריך להיות בשבילו זעזוע, ואם הוא חושב על זה, הוא צריך לחשוב על עצמו שהוא עכשיו מת, אין לי שום תחושה; וזה דבר הרבה יותר חמור מאשר חשבתי עליו קודם.

כי מדת רחמנות, מדתו של יעקב, ואנו אומרים על זה שהוא 'הבריא התיכון', "מבריא מן הקצה אל הקצה". לכן רחמנות היא דבר שמגיע מקצה המדרגות. האהבה אינה מגיעה כל כך רחוק כמו שהרחמים מגיעים, והוא 'מבריא' - מתחיל מן הקצה העליון עד למטה.

ויש כאן הערה: (שעם היות שהוא, כמשל שנפרד ונכרת משרשו לגמרי, אף על פי כן, על ידי הרהור תשובה אחד - ישוב ויתדבק בשרשו. וכמו שכתוב בפרשה במדבר בד"ה: **וידבר וכו' לגולגלותם,**

הללו והוא לא מגיע לאיזושהי התרגשות הנפש - פירושו של דבר שהמצב שלו כל כך חמור שהוא הגיע למצב שהוא כבר לא מרגיש. כשהוא מגיע למצב כזה שהוא לא מרגיש, הוא במצב חמור מאד. ומזה **אדרבה, יעורר רחמים יותר גדולים, עם היות שאינו מרגיש הרחמנות על עצמו.** הוא צריך לעורר רחמים יותר גדולים, מפני שהוא אומר כך: אם אני לא מגיע להתעוררות של רחמים, אז אני צריך להרבה יותר רחמים, המצב שלי הרבה יותר חמור ממה שחשבתי. זה בערך כמו שמישהו פצוע. יש מצבים כאלה שאני בודק אדם, ואני בודק אם יש לו עדיין תחושה של כאב, כשיש לו תחושה של כאב זאת אומרת שיש עדיין סיכוי. אם אין כבר תחושה של כאב, למרות הפצע - אז הוא נמצא במצב חמור. קרה משהו מאוד חמור בתוך העניין הזה, שהוא עכשיו כבר לא מרגיש. יש כל מיני מצבים שקוראים להם 'מצבים טרמינלים', שקורה משהו שהאדם אינו מרגיש את הכאב, הכאב פוסק לגמרי - אדם עומד למות ואינו יכול להרגיש יותר כאב (לא משנה מה ההסבר האנדוקריני לזה), וכשהוא לא מרגיש כאב זה מצב חמור מאד. כל התיאור הזה, שאדם מרגיש את הרחמים ואת הייסורים, פירושו של דבר שהוא עדיין חי. אם הוא חושב על זה ומהרהר בזה ולא מרגיש - הוא כבר נמצא במצב מסוכן מאוד.

כמו שכתוב במקום אחר, וזה מה שאנחנו מתפללים, **על מאמר זה הפירוש של המאמר: "ברחמין הרבים רחם עלינו"** (ברכת יוצר אור, תפילת שחרית), פירוש: מפני שאנחנו, אין שכלנו הדל משיג גודל

כמו דרך משל, אם היה נמצא ברפואות לחבר גופו אל ראשו, כך הוא הענין נשיאת ראש. ואפילו חייבי כריתות, דכתיב בהו: "ונכרתה". ועל זה אמר הכתוב: "כי אבי ואמי עזבוני" – מכל מקום, "וה' יאספני".

אם גם בזאת לא יתעורר בו מדת רחמנות הנ"ל, הנה זאת העצה היעוצה. דהנה כתיב: "הרועה בשושנים", ופירש בזוהר: "מה שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חוור על ידי אשא, כך הנה כתיב: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". שהחטא נקרא אדום, וכן כל המעשים והדבורים והמחשבות שבכל ענייני העולם נקרא גם כן אדום, לפי שהמה מחשבות היצר ותחבולותיו – יתהפך לגוון חוור, שהוא בחינת 'כשלג ילבינו', על ידי בחינת אש. והנה, יש אש שלמעלה ואש שלמטה, ואש שלמעלה לא כל אדם זוכה לזה. אך אש שלמטה הוא ענין סיגופים ותעניות, למעט חלבו ודמו שהם מסטרא דקליפת נוגה, ואז "יאר ה' פניו" בחינת הארת פנים.

ג. אך עוד אחת היא, צריך לשית עצות בנפשו מה שכתוב: "בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי... עד שמצאתי את שאהבה נפשי, אחזתיו ולא ארפנו, עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי". פירוש, 'שָׁאָהֶבָה נפשי' בקמץ, הוא לשון 'כבר', מה שאהבה כבר. היינו, כי ישראל עלו במחשבה הקדומה, וזהו בחינת "טהורה היא" קודם "אתה בראת". ומבחינה זו נמשך בה אור הגנוז, היא בחינת אהבה המסותרת כנ"ל. וזהו 'שאהבה נפשי' מִפְּכָר. אך יש מי שאהבה זו

לחזור. יכול להיות שאיני יכול לחזור הביתה מפני שעשיתי כל כך רע שאבי ואמי לא רוצים לראות אותי, אבל הקב"ה יאספני).

סיגופים ותעניות

ואם גם בזאת לא יתעורר בו מדת רחמנות הנ"ל. קורה לפעמים לאדם שפתאום הוא מרגיש זעזוע (זה תלוי במצבים ועניינים שונים - לפעמים אנשים עוברים צרות לצורך זה, לפעמים אנשים מתבגרים לצורך זה), לפעמים קורה שאדם מגלה שהוא איבד את הרגישות שלו. לפעמים זה זעזוע כל כך גדול שאדם עושה שינוי. זה עושה מהפך נפשי שאדם מגלה שכבר לא אכפת לו, וזה בעצמו זעזוע. אבל מה קורה אם גם זה לא מזעזע אותו? עם הוא חושב

כמו דרך משל, אם היה נמצא ברפואות, לחבר גופו אל ראשו, כך הוא הענין נשיאת ראש. תשובה פועלת גם לחבר את הראש עם הגוף. אם אדם איבד את הראש לגמרי, כרתו לו את ראשו, העניין של התשובה הוא שאפשר לחבר את זה בחזרה. ואפילו חייבי כריתות, דכתיב בהו: "ונכרתה הנפש ההיא מִלִּפְנֵי אֲנִי ה'" (ויקרא כב, ג) - בכל זאת יש להם תשובה, והוא יכול לחבר את הכריתה.

ועל זה אמר הכתוב (שאומרים בימים הללו): "כי אבי ואמי עזבוני" - מכל מקום, "וה' יאספני" (תהילים כז, י). יש מצב שבו האדם עבר כבר את כל הדברים, והגיע למצב כזה שגם אביו ואמו ישליכו אותו (בשביל זה צריכים ללכת די רחוק), ובכל זאת – ה' יאספני, אליו אני תמיד יכול

שיגידו לו הוא שומע וזה עדיין לא עושה שום דבר. זוהי הסיבה שכשאומרים לאנשים דברי מוסר הם משפיעים כל כך מעט. הם אומרים: 'טוב, אני בסדר', הם יודעים שכל זה הוא נכון, אבל זה לא עושה שום רושם. לשם זה יש דרכים שמזעזעות את שלווה הקיום. בזעזוע כזה אנשים מתעוררים, ויש כל מיני דרכים לזה. אם אדם לא יכול לעשות את זה בנשמתו, אז לפחות הוא עושה את זה בגופו, ועל ידי זה הוא יגיע לאיזשהו זעזוע שמביא אותו לעוררות. היו זמנים שאנשים טענו שסטירת לחי מועילה גם להיסטוריה וגם להתעלפות. יש דברים כאלה, שאדם צריך לקבל איזה סטירת לחי כדי שהוא יחזור לאיזו שהיא הרגשה של חיות.

כלים לאור ה' - תורת חיים ואהבת חסד

ג. אך עוד אחת היא, צריך לשית עצות בנפשו מה שכתוב: "בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי...עד שמצאתי את שאהבה נפשי, אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי" (שם ערפנו, ג-ד). פירוש, 'שְׁאָהֲבָה נפשי' כתוב בקמץ, פירושו של דבר הוא: לשון עבר, לשון 'כבר' - מה שאהבה כבר. היינו, כי ישראל עלו במחשבה הקדומה, וזהו בחינת "נשמה שנתת בי טהורה היא" - קודם "אתה בראת" (מתוך ברכות השחר). ומבחינה זו נמשך בה אור הגנוז, היא בחינת אהבה המסותרת כנ"ל העניין של "האור כי טוב - לגנוז". וזהו: 'אבקשה את שאהבה נפשי' מְכַבֵּר. אך יש מי שאהבה זו

גם על העניין הזה והוא מוכן לקבל גם את המצב ככה? שוב, הוא יודע את כל הדברים הללו, אבל זה לא עושה שום דבר. הנה, זאת העצה היעוצה: דהנה כתיב: "הרועה בשושנים" (שיר השירים ב, טז), ופירש בזוהר (ע"פ זהר ב, כ.): "מה שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חוור על ידי אשא [=כמו שהשושנה הופכת מצבע אדום לצבע לבן על ידי האש] - כך יש דרך לתקן את מה שהוא עשה, מה שקוראים לו "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", יש אש שיכולה לתקן את זה, כך הנה כתיב: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" (ישעיה א, יח). שהחטא נקרא אדום, וכן כל המעשים והדבורים והמחשבות שבכל ענייני העולם נקרא גם כן אדום, לפי שהמה מחשבות היצר ותחבולותיו - שיתהפך לגוון חוור, שהוא בחינת 'כשלג ילבינו', על ידי בחינת אש. והנה, יש אש שלמעלה ואש שלמטה. לפעמים קורה שזה בא על ידי אש שלמעלה, ואש שלמעלה לא כל אדם זוכה לזה. פעמים שבא לאדם אש מלמעלה והיא לא שורפת, אלא היא מהפכת אותו מגוון לגוון ואז החטא מלבין - אבל לא כל אדם זוכה שאש מלמעלה תבוא ותטהר אותו. אך אש שלמטה הוא ענין סיגופים ותעניות, למעט חלבו ודמו שהם מסטרא דקליפת נוגה, ואז "יאר ה' פניו" בחינת הארת פנים. יכול להיות שהאדם הזה ששום דבר לא מעורר אותו צריך לעשות סיגופים. מדוע? יכול להיות שהוא שמן מדי. יכול להיות אדם שנעשה יותר מדי שבע רצון מעצמו, ולכן יש לו איזו הרגשה של שלמות עם עצמו. עכשיו כל מה

היא בבחינת אבידה אצלו ובבחינת גלות כנ"ל, ועל זה נאמר: "אבקשה את שאהבה נפשי". והנה, בחינת החיפוש הוא 'בשווקים וברחובות' – במקום האבדה, אך אף גם אם מצא את האבדה הנה לא יתקיים בו אור ה' בלתי כלים, כי זה גורם הסתלקות האור כנודע.

ולכן העצה לעשות כלים לאור ה', והם אותיות התורה. כי 'בית אמי' – זו תורה שבכתב, ו'חדר הורתי' – זו תורה שבעל פה. וכמו שכתוב: "כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא", וכשם שאי אפשר לאש להאחז בלי פתילה או שום דבר הנאחז בו, כך "אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו". וכדאיתא בזהר על פסוק "הרועה בשושנים", שושנים – ששונה הלכות. ולכן כתיב: 'הרועה', כי "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים", מפני שעל ידי עסק התורה שהוא רצונו יתברך, "רוח אייתי רוח ואמשיך רוח" להיות שורה ומתגלה בו בחינת פנימיות רצונו יתברך. כמו שעל ידי אכילת האדם מחבר נשמתו בגופו, שיתפשטו בו כוחות נשמתו בהרחבה, כך כביכול ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים על ידי התורה ומצות שהם רצונו יתברך, רוח אייתי רוח ואמשיך רוח, להיות שורה ומתגלה בחינת הארת רצון העליון בהארת פנים על ידי אותיות התורה. גם על ידי מצות הצדקה שהוא מדת החסד, שהוא חיצוניות וכלי לבחינת האור והאהבה, בחינת פנימיותו. וכמו שכתוב: "כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד", פירוש: כי לאור פני ה', שהוא בחינת האור, יש שני כלים, שהם תורה וחסד.

כלים, כי זה גורם הסתלקות האור כנודע. גם אם אדם מגיע לאיזו נקודה של התעוררות, האור זקוק לכלי. אם הוא מגיע לנקודה של הארה ואין לו כלי, האור הזה מסתלק. זה בערך כמו שאני מחפש אש, מצאתי אש, ועכשיו אני מחזיק בידי איזה שלהבת קטנה – הרי השלהבת הזו לא תחזיק אם אני לא אמצא משהו שתיאחז בו, אם אני לא מוצא לה כלי השלהבת הזו תיעלם כמו שהיא באה. החיפוש אחרי האור יכול להיות חיפוש שבו מצאתי ותיכף אני מאבד את זה, מפני שזה חוזר ומסתלק.

ולכן העצה לעשות כלים לאור ה'. זה מה שהוא קורא לו: 'מצאתי את שאהבה נפשי' – אחזתיו ולא ארפנו. זה לא מספיק שרק 'מצאתי את שאהבה נפשי' – אלא גם

היא בבחינת אבידה אצלו, ובבחינת גלות כנ"ל, ועל זה נאמר "אבקשה את שאהבה נפשי". מה קורה לאדם שאף פעם לא היתה לו תחושה כזו? איך אפשר להגיד לאדם לחפש דבר שמעולם לא היה לו? ולכן הוא אומר ש'אהבה נפשי' – מְכַבֵּר. משום שנשמה שנתת בי טהורה היא, אם לא בתוך ידיעתה ועשייתה וחייה המודעים, הרי לפחות בדרגה מסוימת – 'שאהבה נפשי כבר', בשורשה היא היתה קשורה, ולכן היא יכולה לעורר מחדש את הדברים הללו.

והנה, בחינת החיפוש הוא 'בשווקים וברחובות' – במקום האבדה. איפה אני מאבד את הקב"ה? בשווקים וברחובות, באיזשהו מקום. אך, אף גם אם מצא את האבדה, הנה לא יתקיים בו אור ה' בלתי

רצונו יתברך, שרוח אייתי רוח ואמשיך רוח, להיות שורה ומתגלה בחינת הארת רצון העליון בהארת פנים, על ידי אותיות התורה. זו היא, אם כן, דרך אחת: על ידי אותיות התורה האדם מגלה ומאחז את האלוהי בתוך המציאות. השאלה כל הזמן היא: איך האלוהי יכול להיאחז בתוך המציאות? לא רק איך למצוא אותו - אלא גם איך להחזיק אותו? לכן הוא אומר שאנו 'מפרנסים' את הקב"ה; ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים באותו מובן שהאוכל מפרנס את האדם: כשם שהאוכל שומר את החיבור של הנפש והגוף, כך ישראל שומרים את החיבור של הקב"ה עם העולם.

גם על ידי מצות הצדקה שהוא מדת החסד, שהוא חיצוניות וכלי לבחינת האור והאהבה, שהיא בחינת פנימיותו. וכמו שכתוב: "כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד" (מתוך תפילת העמידה), פירוש, כי לאור פני ה', שהוא בחינת האור, 'באור פניך', יש שני כלים, שהם: תורה וחסד - 'תורת חיים ואהבת חסד'. אם אדם בונה בכלים הללו, הוא יכול להחזיק את האלוהי בתוך המציאות.

סיכום

בתוך המאמר הזה יש שלושה חלקים: החלק הראשון, שהוא כללי, מדבר על העניין של המלך בשדה. החלק השני הוא על השדה: איך מחפשים את המלך בשדה, איך מוצאים את המלך בשדה. השדה או המדבר או השממה או הישימון - זה המקום שאדם מחפש אותו, ולא רק בשדה של זמן, אלא במרחב של

'אחזתיו ולא ארפנו'. מה עושים איתו? 'הבאתיו אל בית אימי ואל חדר הורתי' - אני מכניס אותו הביתה, אחרת זו תהיה רק עוד פגישה אחת; ראיתי, ומה נשאר? העניין של "אחזתיו ולא ארפנו" זה ההמשך.

והם אותיות התורה, כי 'בית אמי' - זו תורה שבכתב, ו'חדר הורתי' - זו תורה שבעל פה. וכמו שכתוב: "כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא" (דברים ד, כד), וכשם שאי אפשר לאש להאחז בלי פתילה או שום דבר הנאחז בו - כך 'אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אימי'. לא די שאני פגשתי את האש האוכלה אם האש האוכלה יוצאת ממני כלעומת שבאה, לכן בא העניין של 'אחזתיו ולא ארפנו'. ואיך עושים שהאש הזו תיאחז? וכדאיתא בזהר על פסוק "הרועה בשושנים", שושנים - ששונה הלכות (ע"פ זהר ב, כ:), 'שושנים' נדרש כאלו ששונים הלכות.

ולכן כתיב: 'הרועה' - כי "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים" (ע"פ זהר ג, ז:), כיצד? מפני שעל ידי עסק התורה, שהוא רצונו יתברך - רוח אייתי רוח ואמשיך רוח [=רוח מביאה רוח ומושכת רוח], להיות שורה ומתגלה בו בחינת פנימיות רצונו יתברך. כמו שעל ידי אכילת האדם מחבר נשמתו בגופו, שיתפשטו בו כוחות נשמתו בהרחבה, ואם אני לא מאכיל את הגוף אז הנשמה תחזור הביתה. גם זה לא נשאר אם אני לא עושה מאמץ מתמיד כדי להחזיק אותו, וככל שאני עושה אותו - כוח הנשמה מתגלה ביתר שלימות. כך כביכול, ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים על ידי התורה ומצות, שהם

ואז, לכל היותר, במקרה הטוב - נשארים אחרי זה הגעגועים. היה לי רגע אחד כזה, איך לעשות ש'אחזתיו ולא ארפנו'? אני צריך למשוך אותו אליו הביתה, 'אל בית אימי ואל חדר הורתי', שם אני יכול להחזיק אותו. ל'בית אימי וחדר הורתי' יש בסופו של דבר שני ביטויים: 'תורת חיים' ו'אהבת חסד', שהם האופנים שבהם האדם מכניס את האלוהי בתוך המציאות.

לימוד התורה זה לא רק בתור מצווה שאדם עושה אותה, אלא שבמובן מסוים יש לו עכשיו לפחות חלק במוח שיש בו חדר בשביל הקב"ה, יש במוח חלק מסוים שהוא החדר של ה'. זהו 'בית אימי וחדר הורתי' - שאני עושה חדר והוא נשאר קבוע, ובתוך החדר הזה אני יכול לפגוש אותו, גם אם בסוף אני לא נשאר שם כל הזמן, שם אני יכול לפגוש אותו. אני צריך לעשות שיהיה לי מקום בתוך עצמי להגיע אליו.

יש דבר אחר, שהוא העניין של 'אהבת חסד' - אדם עושה את הדברים, מקיים אותם בגופו, באשר לו, ועל ידי זה הוא שותל דברים בתוך העולם. השתילה הזו של הדברים בתוך העולם מחזיקה את האלוהי צמוד למציאות של העולם - וזה 'אחזתיו ולא ארפנו'. כל זה הוא מה ששייך בחודש אלול.

שנה טובה לכולם!

המציאות שלו - שם, בתוך המדבר הוא מחפש את הקב"ה. הוא מחפש את הקב"ה בתוך כל מה שהוא עשה: בתוך המעשים שהוא עשה, בתוך המחשבות שהוא חשב, בתוך הדיבורים שהוא דיבר. זהו השלב השני - שהוא מחפש. ויש דרכים שונות לחיפוש: יש אנשים שכשהחיפוש הזה מגיע לתודעה הוא בעצמו נעשה מציאה, יש אנשים שצריכים 'לשוב אל ה' וירחמהו', במובן שהם צריכים לעורר מידה יותר בסיסית, שהיא מידת הרחמים. יש אנשים שצריכים שההתעוררות שלהם תגיע מעצם הזעזוע מזה שהם לא מרגישים שום דבר. יש אנשים שצריכים לקבל מכות אחרות כדי שיתחילו להרגיש משהו.

אחר כך הוא אומר: 'מצאתי'; זה לא מספיק שמצאתי - עכשיו מתחיל השלב השלישי והוא: 'אחזתיו ולא ארפנו'. זו טרגדיה של אנשים רבים שלפעמים לא יודעים שזו טרגדיה, התחושה של המציאה היא תחושה שקורית לאנשים, לפעמים באופן ספונטני ולפעמים על ידי חיפוש, ואדם מגיע לרגע של חסד, שבו יש לו הרגשה של הארת פנים; אבל מה? הרגע הזה עובר, והאור כבה, והוא נשאר בדיוק כמו שהיה קודם. לכן יש השלב השלישי שהוא 'אחזתיו ולא ארפנו'. איך מחזיקים את הדבר שהוא לא יעזוב אותו? כמו שיש בשיר השירים, חוץ מהעניינים של החיפוש, של 'איפה הוא?', יש גם העניין שכאילו נפגשים, מציצים, וזה הכל;

גיליון שבועי עם ביאורי חסידות של הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל

הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל, שנודע במהלך השנים בשל פירושו לתלמוד, היה גם מורה לחסידות. סגנונו הקולח, ישיר והפשוט, מבקש לבאר את תורת החסידות העמוקה באופן נהיר ורלוונטי מתמיד. במשך כשישים שנה מסר הרב שיעור שבועי בחסידות, "חוגי חן למשנת חב"ד", אשר עסק בספרי היסוד של תורת חב"ד.

בגיליונות השבועיים מובאים ביאורים על ספרי 'תורה אור' ו-'ליקוטי תורה', שהם קבצי מאמרי חסידות מעמיקים מאת ר' שניאור זלמן מליאדי - בעל התניא ומייסד חסידות חב"ד - על פי סדר פרשות השבוע. בשיחה חיה ובחן, מבאר הרב את מושגי היסוד והשקפתה של החסידות, ומכניס את פנימיותם של המאמרים אל תוך עולמם ונפשם של הלומדים. השיעורים והגיליונות מכוונים להאיר ולעורר את השומעים לחיות התלהבות וכנות בעבודת ה'; לתפילה, התמסרות ודבקות בקב"ה.

נשמח לתרומה עבור
המשך הפצת הגיליונות!
תרומה מומלצת: ₪ 2

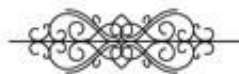

לקבלת גיליון
שבועי דיגיטלי

המעוניין לקבל את הגיליון בכל שבוע, מודפס או דיגיטלי, מוזמן ליצור קשר:

TalmideiHarav@gmail.com | 055-663-1275

מרכז שטיינזלץ
למד את עמי

